

Губа Л.М., к.т.н., доцент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ШЛЯХОМ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА

З метою недопущення потрапляння на ринок небезпечних харчових продуктів, подальшого зменшення технічних бар'єрів у торгівлі та розширення доступу продукції національних виробників на ринок ЄС в Україні постійно ведеться робота щодо створення належної системи управління безпекою харчових продуктів та гармонізація українського харчового законодавства із європейським. Саме тому сьогодні актуальними є знання сучасного стану системи управління безпекою харчових продуктів, етапів гармонізації нормативно-правових документів з європейськими нормами, а також регулярний моніторинг внесених змін до харчового законодавства [1].

Основними нормативно-правовими актами, що регулюються питання безпеки харчових продуктів в Україні, є стандарти системи НАССР [2], а також Закон України № 771 Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів [3], Закон України № 2042 Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, Закон України № 2264-VIII Про безпеку та гігієну кормів, Закон України № 2639-VIII Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів, Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 590 від 01.10.2012 Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпекою харчових продуктів (НАССР), Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 31 жовтня 2018 р. Порядок визначення періодичності здійснення планових заходів державного контролю відповідності діяльності операторів ринку (потужностей) вимогам законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин, які здійснюються Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, та критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від її провадження, Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 118 від 12.03.2019 Вимоги до безпеки та якості молока і молочних продуктів тощо.

Закон України № 771 Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів [3] зазнав суттєвих змін у зв'язку із прийняттям інших нормативно-правових документів у сфері безпеки харчових продуктів. Так, наприклад, 21.10.2021 був прийнятий Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері забезпечення дитячим харчуванням у відповідність з вимогами законодавства Європейського Союзу № 1822 з метою приведення законодавства України у сфері виробництва та обігу дитячого харчування до вимог законодавства ЄС у відповідність з Регламентом (ЄС) № 609/2013 від 12.06.2013 Про харчові продукти, призначені для дітей грудного віку та дітей раннього віку, харчові продукти для контролю ваги, Делегованим Регламентом Комісії (ЄС) № 2016/127 від 25.09.2015, що доповнює Регламент (ЄС) № 609/2013 стосовно специфічних вимог до складу та інформації щодо дитячих сумішей початкових (стартових) та дитячих сумішей для подальшого годування, а також стосовно вимог до інформації щодо харчування дітей грудного віку та дітей раннього віку. У зв'язку з цим Закон № 771 було доповнено термінами: вода для дитячого харчування діти раннього віку, продукт прикорму, дитяча суміш для подальшого годування, дитяча суміш початкова, дитяче харчування, дитяче харчування на основі зернових, діти грудного віку, харчовий продукт для спеціальних медичних цілей – в новій редакції. Також додано нову статтю «Спеціальні вимоги до дитячого харчування» та вимоги щодо повідомлення про намір введення в обіг дитячого харчування.

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами» № 2718 від 03.11.2022 з 20.11.2023 відбудеться наступне набрання чинності змін до закону № 771. Закон прийнятий з метою приведення законодавства України у сфері харчових продуктів до вимог законодавства ЄС у відповідність з Регламентом № 178/2002 від 28.01.2002 року щодо встановлення загальних принципів і вимог харчового права, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів та встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів, Регламентом № 931/2011 від 19.09.2011 щодо вимог простежуваності, встановлених Регламентом № 178/2002, щодо харчових продуктів тваринного походження, Регламентом № 208/2013 від 11.03.2013 щодо вимог простежуваності до паростків та насіння, призначеного для пророщування паростків. Закон №771 доповнено новими термінами: паростки, перероблений харчовий продукт, викладено в новій редакції терміни – первинне виробництво та гігієнічні вимоги.

Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання продовольчої безпеки та розвитку тваринництва № 3221 від 30.06.2023 року (набрання чинності змін до ЗУ №771 26.10.2023) прийнятий з метою приведення законодавства України у сфері харчових продуктів до вимог законодавства ЄС у відповідність з Регламентом (ЄС) № 178/2002 від 28.01.2002 про встановлення загальних принципів і вимог законодавства про харчові продукти, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів і встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів, Регламентом (ЄС) № 852/2004 від 29.04.2004 про гігієну харчових продуктів, Регламентом (ЄС) № 853/2004 від 29.04.2004, що встановлює спеціальні правила гігієни харчових продуктів тваринного походження, Регламентом (ЄС) № 1334/2008 від 16.12.2008 щодо ароматизаторів та деяких харчових інгредієнтів з ароматизованими властивостями, що застосовуються в харчових продуктах, Регламентом (ЄС) № 1333/2008 від 16.12.2008 про харчові добавки. У зв'язку з цим Закон №771 доповнено новими термінами: верифікація, державний реєстр об'єктів санітарних заходів, історія безпечного харчового споживання, лот, новітній харчовий продукт, ремісничий харчовий продукт, твердження про зниження ризику захворювання, твердження про користь для здоров'я, твердження про поживну цінність, традиційний харчовий продукт з іншої країни, харчові ароматизатори, харчовий ензим, швидкозаморожений харчовий продукт. У новій редакції викладено терміни: дієтична добавка, харчова добавка, мала потужність з виробництва харчових продуктів тваринного походження. Внесено зміни до статей 6, 7, 23, 25, 33, 37, 60 та інших, що стосуються гігієнічних вимог. Додано новий розділ «Державна реєстрація об'єктів санітарних заходів», нову статтю «Повноваження компетентного органу», оновлено вимоги до обов'язків операторів ринку, надано уточнення до статті 21, які стосуються застосування спрощеного підходу. Вилучено статтю 38 Виробництво та обіг новітнього харчового продукту чи інгредієнта тощо.

Таким чином, в роботі показано процес управління харчовим законодавством в Україні на його відповідність європейським вимогам, що відповідно підвищує вимоги до безпеки харчових продуктів та сприяє всебічному недопущенню на ринок потенційно небезпечних харчових продуктів.

Список використаних джерел

1. Tkachenko, A., Guba, L., Vasova, Y., Goryachova, E., Syrokhman, I. (2021). Developing organic cookies with improved consumer properties using safety management approaches. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 2 (11 (110)), 41–49.
2. Губа Л.М., Ткаченко А. С., Басова Ю.О., Кобищан Г.Д. Характеристика стандартів системи НАССР. Якість та безпека товарів : матеріали між нар. наук.-практ. конф. м. Луцьк, 9 квіт. 2021 р. Луцьк, 2021. С. 97-99. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10714>
3. Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів : Закон України від № 771 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#top> (дата звернення: 02.10.2023).